

Bilaga 5. Sektorer i XBRL-taxonomin

Den automatiserade rapporteringen av faktiska ekonomiska uppgifter baserar sig i regel på en kubmodell. I kubmodellen delas en stor del av de rapporterade uppgifterna in i tre dimensioner: ett konto, en serviceklass och en sektorklass. Inkomster, utgifter och balansposter indelas i sektorklasser enligt vilken sektor motparten hör. Motpartssammanslutningar anknyter i regel till sektorklassificeringen med hjälp av FO-nummer. I vissa fall fungerar inte FO-numret, och man måste använda ett separat, även automatiserbart, resonemang för att producera sektorinformation. Så är fallet t.ex. i fråga om motparter utan FO-numret och när den verkliga motparten inte automatiskt förmedlas till systemet. Ibland kan det också vara nödvändigt att göra en manuell sektorindelning, om den automatiserade lösningen orsakar ett väsentligt fel i sektorinformation.

Motpart

I kommunernas och samkommunernas XBRL-taxonomi frågas på flera ställen information om motpartens sektor. Med motpart avses:

- vid köp den som säljer prestationen till kommunen
- vid försäljning den som köper prestationen av kommunen
- i beviljade understöd den som kommunen bistår
- i de stöd och understöd som erhållits stöder eller biträder varje kommun
- fordringar på den som är skyldig kommunen
- i skulder den som kommunen är skyldig.

Oftast är det klart och framgångsrikt att definiera motparten automatiserat på basis av FO-numret eller med hjälp av programmeringsregeln, men i vissa fall krävs tolkning. Ibland kan pengar röra sig via en förmedlare, men enbart förmedling av betalningar gör förmedlaren inte till motpart ur kommunens synvinkel. Till exempel i fråga om erhållna stöd och understöd kan det förekomma situationer där den som beviljar stödet inte betalar stödet direkt till kommunen utan via samordnaren. Motparten är då den ursprungliga beviljaren av stödet och inte den samordnare som förmedlar betalningen. På motsvarande sätt är den ursprungliga köparen motpart till försäljningen, inte indrivningsbyrån eller utsköningsväsendet, när en försäljningsfordran tas ut via indrivningsbyrån eller utsköningsväsendet. Vid kortförsäljning eller kortköp rör sig pengarna ofta via ett kortbolag, men motparten är ändå den egentliga köparen eller säljaren.

Exempel på undantag av detta slag ges nedan i denna anvisning under *"Problemfall"*.

Sektor

Sektorklassificeringen indelas de beslutsfattande enheterna i klasser av samma typ i fråga om verksamhet, finansieringssätt, ägartyp och juridisk form. Varje motpart hör till någon sektorklass, t.ex. hushåll, kommuner, staten, företag eller utlandet.

Sektorindelningen är hierarkisk, dvs. klasser på noggrannare nivå sammanslås i en högre klass, som i sin tur sammanslås med andra klasser på samma nivå i en ännu högre klass.

Sektorindelningen är hierarkisk, dvs. klasserna på den noggrannare nivån slås samman i en högre klass, som i sin tur slås samman med andra klasser på samma nivå i en ännu högre klass. Den mest exakta nivån har sex siffror, till exempel omfattar sektor S131312 samkommuner. Den högre klassen S1313 lokalförvaltningen omfattar alla klasser på lägre nivå från lokalförvaltningen exkl. välfärdsområdesförvaltningen och välfärdsområdesförvaltningen, där de första fyra siffrorna är 1313. Dessa är S131311 kommuner, S131312 samkommuner och S131319 Övriga enheter

inom lokalförvaltningen samt S131321 välfärdsområden, S131322 välfärdssammanslutningar och S131329 Övriga enheter inom välfärdsområdesförvaltningen. På motsvarande sätt består klassen S13 offentliga samfund av alla klasser som börjar med S13, dvs. S1311 Statsförvaltningen, S1313 Lokalförvaltningen och S1314 socialskyddsfonder, samt av alla de underordnade klasser som hör till dem.

I kommunernas och samkommunernas samt välfärdsområdenas och välfärdssammanslutningarnas XBRL-rapportering bör det dock noteras att uppgifterna på lägre nivå inte summeras i mottagarens ände på de högre nivåerna, utan att rapportören själv ska göra summeringen på de nivåer som krävs.

De högsta nivåerna i Statistikcentralens sektorklassificering är S1 hela samhällsekonomin och S2 utlandet. S1 omfattar Finlands ekonomiska region, dvs. de enheter som har ett "centrum för ekonomiskt intresse" inom Finlands ekonomiska region. Innehavet påverkar inte om enheten hör till Finlands ekonomiska område eller till utlandet. Till exempel utländska företags dotterbolag och filialer i Finland hör till Finlands samhällsekonomi, dvs. till klass S1. På motsvarande sätt hör finländska företags utländska dotterbolag och filialer till kategori S2.

En närmare beskrivning av Statistikcentralens sektorindelning finns på Statistikcentralens webbplats: https://www.stat.fi/sv/luokitukset/sektoriluokitus/sektoriluokitus_1_20130101/

I XBRL-taxonomi används tre sektorklasser som hör till sektordimensionen och som inte finns i Statistikcentralens sektorklassificering:

- X0 alla motparter. Detta är den högsta nivån för hela den sektoriella dimensionen som omfattar klasserna X00 interna och X01 externa
- X00 interna. Detta används för att registrera kommunens interna inköp och försäljningar. Den säljande parten redovisar avkastningen för denna sektorklass och den förvärvande parten redovisar en lika stor kostnad. Avsikten är dock inte att rapportera alla interna poster. I AURA-handboken finns närmare anvisningar om rapporteringen av interna poster.
- Klassen externt X01 omfattar statistikcentralens hela sektorklassificering, dvs. huvudtitlarna S1 hela samhällsekonomin (Finland) och S2 utlandet.

Sektorer i XBRL-taxonomi

Rapporteringshelheter med den egentliga sektordimensionen är:

- KKNR Kommunernas och samkommunernas kvartalsrapportering
- KKTPA Kommunernas och samkommunernas bokslutsuppskattning
- KKTPP Kommunernas och samkommunernas bokslutsuppgifter per serviceklass
- HHKNR Välfärdsområdets och välfärdssammanslutningars kvartalsrapportering
- HHTPA Välfärdsområdets och välfärdssammanslutningars bokslutsuppskattning
- HHTPP Välfärdsområdets och välfärdssammanslutningars bokslutsuppgifter per serviceklass

I dessa rapporteringshelheter åskådliggörs sektordimensionen i Excel-tabellerna så att varje sektor har sin egen kolumn.

Dessutom efterfrågas sektorinformation i mindre skala i rapporteringshelheterna:

- KLTR Utfallsrapportering från kommunens och samkommunens affärsverk och balansenheten för vattenförsörjningen
- KLTPA Bokslutsuppskattning för kommunens och samkommunens affärsverk och balansenheten för vattenförsörjningen
- KKOTR Kommunkoncernens bokslutsrapportering

- KKYTT Kompletterande övriga ekonomiska uppgifter till kommuners och samkommuners bokslut
- HLTR Vårdfördsområdens och vårdfördsammanslutningars affärsverkets bokslutsrapportering
- HKOTR Vårdfördsområdes och vårdfördsammanslutningskoncernens bokslutsrapportering
- HHYTT Kompletterande övriga ekonomiska uppgifter till vårdfördsområdens och vårdfördsammanslutningars bokslut

Användning av tabellunderlagen

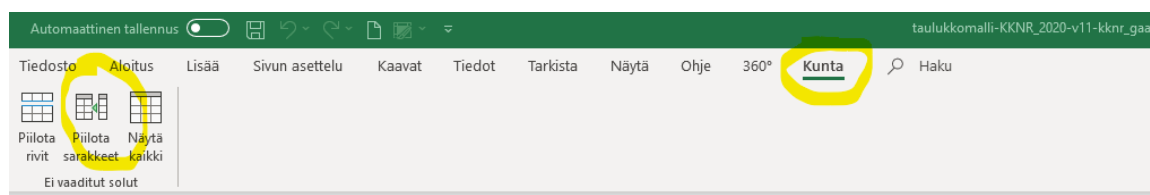
I Excel-tabellerna kan man på rad för rad se vilken sektorinformation man frågar om på någon rad. Tabellmodellerna kan laddas ner på Statskontorets webbplats

https://www.valtiokonttori.fi/sv/tjanster/ovriga-tjanster/koder-for-ekonomisk-rapportering/#xbrl-taxonomin-for-kommuner_xbrl-och-kommunekonomins-rapporteringshelheter

I rapporteringshelheterna för XBRL-taxonomin är i varje delhelhet KKNR, KKTPA och KTTTPP hela sektordimensionen på varje rad. Med andra ord motsvarar varje kolumn en sektorklass. Utöver de mest exakta femsiffriga sektorklasserna har också varje summarisk nivå en egen kolumn.

Det är dock inte nödvändigt att rapportera om hela sektordimensionen. Den gula färgen visar att fälten måste rapporteras, medan ljusgrå fälts rapportering är frivillig. I gula fält ska alltid anges ett tal: noll, om det inte finns något utfall. Det finns ingen automatisk summa i taxonomin, dvs. om en cell som summerar lägre sektorklasser är obligatorisk ska den anges även om kommunen meddelar alla de underordnade sektorklasser som hör till den.

På grund av det stora antalet kolumner är det svårt att uppfatta obligatoriska sektorer genom att titta på tabellmodellen. Merparten av kolumnerna är dock sådana att det inte finns en enda cell som har färgats obligatoriskt. Dessa kolumner kan döljas på ett behändigt sätt genom att klicka på punkten "Kommun" i urvalsbandet och därefter "Smyg kolumnerna":

Trots sektorindelningens hierarkiska struktur summeras de lägre nivåerna inte automatiskt med de högre summorna, utan rapportören ska själv ange de obligatoriskt färgade summeringsnivåerna och se till att de omfattar alla de lägre sektorklasser som hör till dem. På flera konton har det angetts att sektorklass X01 är obligatorisk externt, och dessutom finns det en del lägre klasser, t.ex. alla klasser som börjar med S13. I sådana fall anges kontots totala externa belopp i kolumnen X01 tillsammans med siffrorna för obligatoriska fält. Exempelvis i bilden nedan anges den externa summan av försäljningsintäkterna i kolumn X01. Försäljningen till staten ingår alltså i kolumn X01 och anges dessutom separat i kolumn S1311.

		Sisäiset	Ulkoiset				
				Yritykset	Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	Valtionhallinto	Kunnat
		x00	x01	S11	S12	S1311	S13131
	R0030						
3005 Myyntituotot, tili		3051156	3051155	3051075	3051089	3051126	3051131
	R0040						

I det ovan beskrivna exemplet är det inte nödvändigt att ge en fullständig sektorspecifikation över försäljningsintäkterna, eftersom t.ex. företagen S11 är gråa. Icke desto mindre måste försäljning till företag ingå i klass X01, eftersom all försäljning till utomstående anges.

I vissa fall har man utöver kolumn X01 gjort en fullständig uppdelning av kontot obligatorisk. På sådana rader ska det externa beloppet X01 stämma överens med den närmare sektoruppdelningen. **Den externa summan av kontot finns alltid i kolumn X01, oavsett om en fullständig eller partiell uppdelning av kontot begärs.**

Om den externa summan av kontot, dvs. kolumn X01, beräknas genom att de sektorer som hör till kontot adderas, måste man absolut försäkra sig om att X01 faktiskt är summan av den externa redovisningen för kontot i fråga. Avsaknaden av sektorinformation om vissa registreringar får t.ex. inte leda till att X01 inte motsvarar den externa bokföringen. Det bästa sättet är alltså att i kolumn X01 i bokföringen hämta kontots externa belopp utan sektorinformation och separat siffrorna för obligatoriska sektorer. Om det finns brister i sektorinformation, är det dock viktigare att radens externa belopp är sanningsenligt.

Metoder

Det finns olika alternativ för att producera obligatorisk sektorinformation om XBRL-taxonomin: I bokföringen kan man vid varje transaktion identifiera motparten till händelsen, varvid sektorinformation uppstår i takt med att registreringar förs in i bokföringen. Å andra sidan kan det vara möjligt att producera sektorinformation också i det skede då man söker information om bokförings- eller rapporteringssystemen för XBRL-rapporteringen. I vissa fall kan det vara nödvändigt att använda bedömningen, om det annars är svårt att få sektorinformation. Uppgiftslämnaren ska själv avgöra vilken metod som ska användas. Den enda begränsningen är att XBRL-rapporteringen ska ge en tillräckligt sann bild av hur rapporteringsposterna fördelas mellan motpartssektorerna till den del som anges i tabellmallar.

Rapportören kan själv avgöra om den allokerar alla uppgifter till den mest exakta nivån av sektordimensionen och summerar dem till de krävda summorna, eller om den gör en sektorindelning direkt till den krävda nivån.

Klassificering enligt FO-nummer

Statistikcentralen erbjuder två alternativa sätt att koppla sektorinformation till motparten. Båda sidorna har en länk till motpartens FO-nummer:

- I tjänsten för klassificering av företagsinformation kan man ladda ner CSV-filer som innehåller de företag och andra sammanslutningar som är verksamma och som har upphört under de senaste åren. Innehållet i uppgifterna är bl.a. sammanslutningens FO-nummer, namn,

sektorklass och bransch. Klassificeringstjänstens adress är https://www.stat.fi/tup/yrluok/index_sv.html

För laddning av filer behövs användarnamn och lösenord:

Användarnamn = Testkunt

Lösenord = rato1333

Tabellen uppdateras månatligen mot slutet av månaden. Själva sektorindelningen ändras sällan, inte varje år.

- API-gränssnitt för motpartsidentifiering. På adressen anges den efterfrågade sammanslutningens FO-nummer eller flera FO-nummer (ersätt exempeltoken 1111111-1 och 2222222-2 med rätt FO-nummer):

Sökning av uppgifter från en enda sammanslutning, Sektorklassificering 2023:

<https://vastapuolitunnistaminen.stat.fi/api/v2/enterprises/1111111-1>

Sökning av uppgifter från flera sammanslutningar, Sektorklassificering 2023:

<https://vastapuolitunnistaminen.stat.fi/api/v2/enterprises?filter=1111111-1,2222222-2>

Teknisk beskrivning av gränssnittet:

<https://vastapuolitunnistaminen.stat.fi/index.html>

Ett samfund kan i Statistikcentralens klassificeringstjänst övergå till en annan sektorklass antingen vid årsskiftet eller mitt under året. Sådana överföringar är dock inte vanliga. De beror antingen på att sektorinformationen ursprungligen var felaktiga eller på förändringar i ett företags ägande eller andra egenskaper. I en situation där motpartens sektorinformation ändras kan svaranden enligt eget val använda antingen sektorn vid inskrivningstidpunkten eller sektorn vid rapporteringstidpunkten. Själva sektorindelningen ändras sällan, inte varje år.

Vissa motparter, t.ex. hushåll, stiftelser och utländska enheter, har inte ett FO-nummer. Kommunernas och samkommunernas affärsverk har inte heller ett separat FO-nummer för en kommun eller samkommun. Behandlingen av enheter utan kodnummer beror på den lösning som uppgiftslämnaren valt. Till exempel kan man göra en gemensam teckenkod som motsvarar FO-koden och länka alla bokföringstransaktioner där motparten är hushållet. Om sammanslagningen av motparter i sektorklasser görs med hjälp av listan om FO-numren som fås från klassificeringstjänsten, måste man komma ihåg att hushållens "FO-nummer" som skapats själv inte ingår i förteckningen i fråga, utan att dess inriktning på den rätta sektorklassen måste programmeras separat.

Också en bedömning kan i vissa fall vara möjlig, om man på detta sätt till väsentliga delar kan ge korrekt information om motpartssektorerna. Som exempel kan betraktas en situation där en stor del av kontots transaktioner kan hänföras automatiskt till sektorklasser, men en liten del av kontoutfallet i euro utgörs av händelser där det är svårt att utreda motparten på automatiserad väg. Då kan sektorfördelningen av dessa svårutredda händelser göras på basis av en sakkunnigbedömning.

Problemfall

Lagerbokföring

I kontogruppen för ämnen, varor och förnödenheter är det möjligt att först bokföra inköp på lagerkontot och vid behov som kostnad. Om kommunen tillämpar detta förfarande, kan det visa sig vara svårt att göra en sektorindelning. Köpet bokförs på ett balanskonto för vilket ingen sektorspecifikation krävs. I kontogruppen för ämnen, förnödenheter och varor finns däremot en obligatorisk sektoruppdelning, vilket innebär att sektorinformation kan och måste lämnas först i det skedet, men då kan det vara svårt att utreda motpartsdata. I praktiken lindras problemet av att sektoruppdelningen i kontogruppen för ämnen, förnödenheter och varor är obligatorisk endast i fråga om motparter som hör till offentliga samfund. Det räcker alltså att de väsentliga köpen från offentliga samfund syns i rätt sektorklass. Detta kan t.ex. innebära att hela kontot hänförs till en viss sektorklass, om köpen av kontot i regel görs inom den sektorn. Också en procentfördelning som baserar sig på en uppskattning kan vara motiverad.

Utan FO-nummer

Alla motparter har inte ett finländskt FO-nummer. Sådana är åtminstone hushållen, vissa föreningar och stiftelser samt utländska enheter. Anpassningen av enheter utan FO-nummer till rätt sektorer avgörs av uppgiftslämnaren. I praktiken finns det två alternativ: S14 hushåll och S2 utlandet. Alla inhemska hushåll och stiftelser utan FO-nummer kan rikta hushållen till sektor S14. Alla sådana utländska enheter som inte har ett finländskt FO-nummer hänförs antingen till sektorklass S2 utomlands eller till någon undersektorklass, t.ex. S21 eller S22 (den hierarkiska nivån för sektorindelningen beror på vilken nivå som har antecknats som obligatorisk på den aktuella raden i taxonomin). Om man inte vet om en enhet utan FO-nummer (t.ex. hushåll) är inhemsk eller utländsk, kan rapportören avgöra ärendet enligt sin egen bedömning. Vissa utländska enheter har ett finländskt FO-nummer, och i dessa fall fås den rätta sektorklassen från den ovan beskrivna sektorindelningen enligt FO-nummer vid Statistikcentralen.

Mindre betalningar där motparten inte är känd

I fråga om små betalningar, t.ex. betalningar med betalkort eller kontanter, kan det vara svårt eller omöjligt att utreda motpartssektorn. Ofta kan man i sådana fall på rad göra antaganden som underlättar sektorindelningen, t.ex. med hjälp av ett verksamhetsställe eller någon annan särskiljande faktor: t.ex. vid försäljning av bibliotek och simhallar är hushållen i S14 ett tryggt antagande om kundens motpart. Även den uppskattade procentfördelningen kan användas, om det är känt att motparten i en betydande del av transaktionerna på verksamhetsstället eller kontot är någon annan än standardsektorn. När t.ex. små materialanskaffningar görs med kommunens eget betalkort torde motparten oftast vara ett företag, varför det vid inköpstransaktioner av denna typ kan vara motiverat att anta att motparten hör till sektor S11 företag.

Kostnadsersättningar

När kommunen ersätter kostnader som betalas av en anställd eller en utomstående aktör, kan det vara svårt eller omöjligt att utreda motparten på automatiserad väg. Exempelvis ska de HRT-biljetter som ersätts via reseräkningen riktas till sektor Samkommuner (under räkenskapsperioden 2022 S13132 och fr.o.m. räkenskapsperioden 2023 S1312) på Rese- och transportservicekontot, men utredningen av beloppen kan kräva oskäligt mycket manuellt arbete. En sektorindelning kan i en sådan situation göras på basis av en uppskattning eller, om summan är liten och gäller till största delen en sektor, användas en sektor som standard för alla händelser av samma typ.

Bidrag in natura

När kommunen betalar en räkning för den person som får understöd och bokför beloppet i understöden, är motparten den person som får understöd, dvs. inte den som säljer prestationen. Om man i ett sådant fall bokför den sektor som säljer prestationen som motpart, t.ex. företagen i

S11, skulle detta ge en felaktig bild av händelsens natur, eftersom det inte är fråga om stöd till säljaren.

EU-stöd

I vissa stödordningar som finansieras gemensamt av EU och medlemsstaterna fattar staten finansieringsbeslut och sköter utbetalningen till stödmottagarna. Om det i finansieringsbeslutet eller finansieringsavtalet inte har gjorts skillnad mellan olika finansiärers andelar, kan som motpart till stödet upptas hela stödet inom statssektorn. Avsikten är dock inte att allt EU-stöd som kommer via staten ska behandlas på detta sätt. Om t.ex. en statlig enhet fungerar som samordnare och betalningsförmedlare i ett EU-finansierat projekt där den själv är stödmottagare, är det inte staten som är motpart, utan EU. Om det finns flera finansiärer och deras andelar tydligt har antecknats i finansieringsbeslutet eller finansieringsavtalet, fördelas stödet mellan finansiärernas sektorer. Om beloppet är litet kan det i sin helhet allokeras till den huvudsakliga finansiärens sektor.

Koncernsammanslutningar

I den sektorklassificering som används i kommunernas XBRL-taxonomi finns inga separata klasser för sammanslutningar som hör till samma koncern. Sektorklassen för dottersammanslutningar bestäms på samma sätt som för enheter utanför koncernen, och den rätta klassen kan kontrolleras enligt sektorklassificeringen med FO-nummer. En kommuns eller samkommuns dottersammanslutning kan i sektorsklassificeringen anses höra till offentliga samfund, dvs. under räkenskapsperioden 2022 till klass S13139 Övriga enheter hänförliga till lokalförvaltningen och fr.o.m. räkenskapsperioden 2023 till klass S131319 Övriga enheter hänförliga till lokalförvaltningen eller S131329 Övriga enheter hänförliga till välfärdsområdesförvaltning, eller ha klassificerats inom den privata sektorn, oftast i klasserna S11 företag eller S15 icke-vinstdrivande sammanslutningar som betjänar hushållen. Sektorklassen bestäms enligt flera olika kriterier och kan inte själv sluta sig till den.